

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 286/2018-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2018 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Merck Sharp & Dohme Corp, 126 East Lincoln Avenue, Rahway, New Jersey, Spojené štáty americké, zastúpenej advokátkou JUDr. Andreou Považanovou, Elišky Peškové 735/15, Praha 5, Česká republika, pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 50 Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 16 CbPv 2/2018-332 z 30. januára 2018 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43 CoPv 1/2018-617 z 19. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Merck Sharp & Dohme Corp o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júla 2018 doručená sťažnosť spoločnosti Merck Sharp & Dohme Corp, 126 East Lincoln Avenue,

Rahway, New Jersey, Spojené štáty americké (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a práva podľa čl. 50 Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (ďalej len „dohoda TRIPS“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 CbPv 2/2018-332 z 30. januára 2018 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 43 CoPv 1/2018-617 z 19. apríla 2018 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že bola majiteľkou dodatkového ochranného osvedčenia č. 16 (ďalej len „DOO 16“), ktoré chránilo všetky lieky obsahujúce účinnú zložku „ezetimib“ a ktorého maximálna doba platnosti uplynula 17. apríla 2018. Sťažovateľka požiadala 3. januára 2018 okresný súd o poskytnutie súdnej ochrany svojim právam vyplývajúcim z DOO 16 prostredníctvom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, keďže podľa jej názoru spoločnosť [REDACTED] dobrovoľne podnikala kroky porušujúce práva z DOO 16, resp. vyvolávajúce hrozbu ich porušenia. Sťažovateľka sa tiež domáhala ochrany pred nekalou súťažou. Okresný súd 30. januára 2018 návrh sťažovateľky uznesením zamietol. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd 19. apríla 2018 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

3. Argumentácia uznesení okresného súdu a krajského súdu spočíva najmä v tom, že podľa ich právneho názoru platnosť DOO 16 skončila. Súdny zároveň konštatovali, že aj keby DOO 16 bolo platné, tak právam z DOO 16 nemôže byť poskytnutá súdna ochrana, pretože platnosť DOO 16 čoskoro vyprší a žiadne neodkladné opatrenie na ochranu práv z DOO 16 nemôže byť nariadené, kým nebude generický výrobok uvedený na slovenský trh. Podľa názoru sťažovateľky argumentácia súdov k zamietnutiu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a postup súdov je vo flagrantnom rozpore so základnými právami

sťažovateľky garantovanými ústavou a povinnosťami slovenských súdov, ktoré im ukladajú medzinárodné dohody účinné v právnom systéme Slovenskej republiky.

4. V sťažnosti sťažovateľka taktiež zrekapitulovala doterajší priebeh napadnutých konaní a zároveň dala ústavnému súdu do pozornosti, že 16. júla 2018 podala dovolanie, o ktorom zatiaľ nebolo rozhodnuté. Sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť z obozretnosti, keďže o dovolaní môže byť rozhodnuté, že nie je prípustné.

5. Sťažovateľka argumentovala, že 17. apríla 2018 bola držiteľkou práva duševného vlastníctva (majetkového práva), ktorému mala byť poskytnutá účinná súdna ochrana, pričom táto ochrana mala byť poskytovaná až do úplne posledného dňa platnosti daného práva duševného vlastníctva. V situácii, ako je táto, je nariadenie neodkladného opatrenia prakticky jediným účinnom spôsobom ochrany, keďže právne prostriedky ochrany, ktoré sú k dispozícii sťažovateľke po uplynutí platnosti práva, sú úplne neadekvátne (sťažovateľka sa už nemôže domáhať, aby sa porušovateľ zdržal porušovania, a dovolateľovi vzniknutá škoda je zo svojej povahy nenapraviteľná a nevyčísľiteľná). Podľa názoru sťažovateľky ústavný súd by preto mal rozhodnúť, že v tomto spore mali okresný súd a krajský súd porušiť ústavou ustanovenú povinnosť nariadiť neodkladné opatrenie na ochranu práv sťažovateľky z DOO 16. Nenariadenie neodkladného opatrenia predstavuje porušenie sťažovateľkiných základných práv, predovšetkým práva na ochranu majetku a práva na spravodlivý proces.

6. Sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že predmetná právna otázka bola opakovane nesprávne (a rozdielne) riešená súdmi prvého stupňa a odvolacími súdmi. Podľa jej názoru by právny názor ústavného súdu mohol ostatným súdom (a podnikateľom v pozíciách žalobcu a žalovaného) poskytnúť návod na jej riešenie, čím by sa všetci vyhli ďalším nejasnostiam v budúcnosti.

7. Sťažovateľka je toho názoru, že okresný súd a krajský súd pochybili, keď nesprávne vyriešili právnu otázku s ústavnoprávnym rozmerom, ktorá bola rozhodujúcou pre správne vydelenie sporu, a v spore odmietli nariadiť neodkladné opatrenie. Ich

pochybenie má takú intenzitu, že porušuje základné ústavné práva sťažovateľky. Zásadnou právnou otázkou s ústavným rozmerom v konaní je, či v situácii, ako je táto, je namieste chrániť právo k dodatkovému ochrannému osvedčeniu neodkladným opatrením, aj keď čoskoro skončí maximálna doba ochrany daného dodatkového ochranného osvedčenia, pred porušujúcim konaním – podaním žiadosti o stanovenie ceny a kategorizácie generického prípravku, na základe schválenia ktorej dôjde k situácii, že počas platnosti práva k dodatkovému ochrannému osvedčeniu bude generický žiadateľ musieť kvôli zákonom ustanovenej povinnosti uviesť na slovenský trh prípravok, ktorý spadá do rozsahu ochrany práva k dodatkovému ochrannému osvedčeniu. Pri riešení tejto právnej otázky je nutné zohľadniť jej ústavnoprávne aspekty, čo súdy neučinili, a preto svojím riešením tejto otázky porušili ústavné práva sťažovateľky.

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka v sťažnosti žiadala, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Merck Sharp & Dohme Corp. na ochranu majetku a spravodlivé prejednanie veci upravené v čl. 20 a čl. 46 Ústavy SR, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a práva vyplývajúceho z článku 50 dohody TRIPS boli porušené rozhodnutím Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 16CbPv/2/2018-332 zo dňa 30. 1. 2018 a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43 CoPv/1/2018-617 zo dňa 19. 4. 2018.

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43 CoPv/1/2018-617 zo dňa 19. 4. 2018 sa ruší a vec sa vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

In eventum

Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43 CoPv/1/2018-617 zo dňa 19. 4. 2018 a rozhodnutie Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 CbPv/2/2018-332 zo dňa 30. 1. 2018 sa ruší a vec sa vracia Okresnému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva za porušenie práva alebo slobody primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100,- EUR.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

12. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého

zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

13. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

14. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka súbežne s ústavou sťažnosťou podala 16. júla 2018 dovolanie, o ktorom nebolo dosiaľ rozhodnuté. Napokon, sťažovateľka v ústavnej sťažnosti sama uviedla, že túto podáva „z obozretnosti“, keďže dovolanie môže byť odmietnuté ako neprípustné.

15. Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky má najprv a predovšetkým Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011, I. ÚS 480/2013).

16. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka svoje námietky uplatnila súbežne v dovolaní, ako aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Vzhľadom na to, že dovolacie konanie nie je ešte skončené, bolo dôvodné sťažnosť odmietnuť pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľka namieta,

bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

17. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

18. Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné odmietnutie dovolania najvyšším súdom. Pre tento prípad ústavný súd, majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému uzneseniu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

19. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2018